

Københavns befæstning i Gentofte

Det er ikke uden grund, at Forsvaret i form af Generalstaben tidligere var den store kortproducent. Viden om landskabets beskaffenhed var naturligvis af yderste vigtighed for den militære planlægning.

I befæstningsanlægget, som sidst i 1800-årene blev etableret til forsvaret af København, udnyttede man simpelthen Gentoftes terrænprofil i forbindelse med et gigantisk oversvømmelsesprojekt, der skulle dække hovedstadens nordlige flanke.

Under indtryk af nederlaget i 1864 og Tysklands stadig stærkere stilling i Europa besluttede regeringen i 1885 at opføre Københavns nye befæstning. De store anlægsarbejder blev gennemført i løbet af de følgende år. Anlæggets forsvarsmæssige betydning varede imidlertid kort. Allerede i 1909 blev det besluttet, at landbefæstningen skulle nedlægges. Afviklingen fandt sted umiddelbart efter 1. Verdenskrig.

Den samlede landbefæstning lå i en stor bue uden om København. På det flade terræn vest for byen blev anlagt en 14 km lang befæstet voldgrav, Vestvolden, fra Avedøre Holme i syd til Utterslev Mose. Nord for København var terrænet mere kompliceret. Her skulle forsvarsanlægget først og fremmest bestå af et oversvømmelsessystem, der fyldte de eksisterende dale med vand. I en krigssituation skulle vandet ledes fra Furesøen, Bagsværd og Lyngby Sø, via et system af gravede kanaler, frem til Klampenborgdalen for at sætte hele strækningen fra Ermelunden til Bellevue under vand. Den såkaldte Nordre Oversvømmelse. Og fra Ermelunden over Hundesø, Søndersø, Gentofte Sø og Gentofte Rende til Utterslev Mose. Den såkaldte Søndre Oversvømmelse.

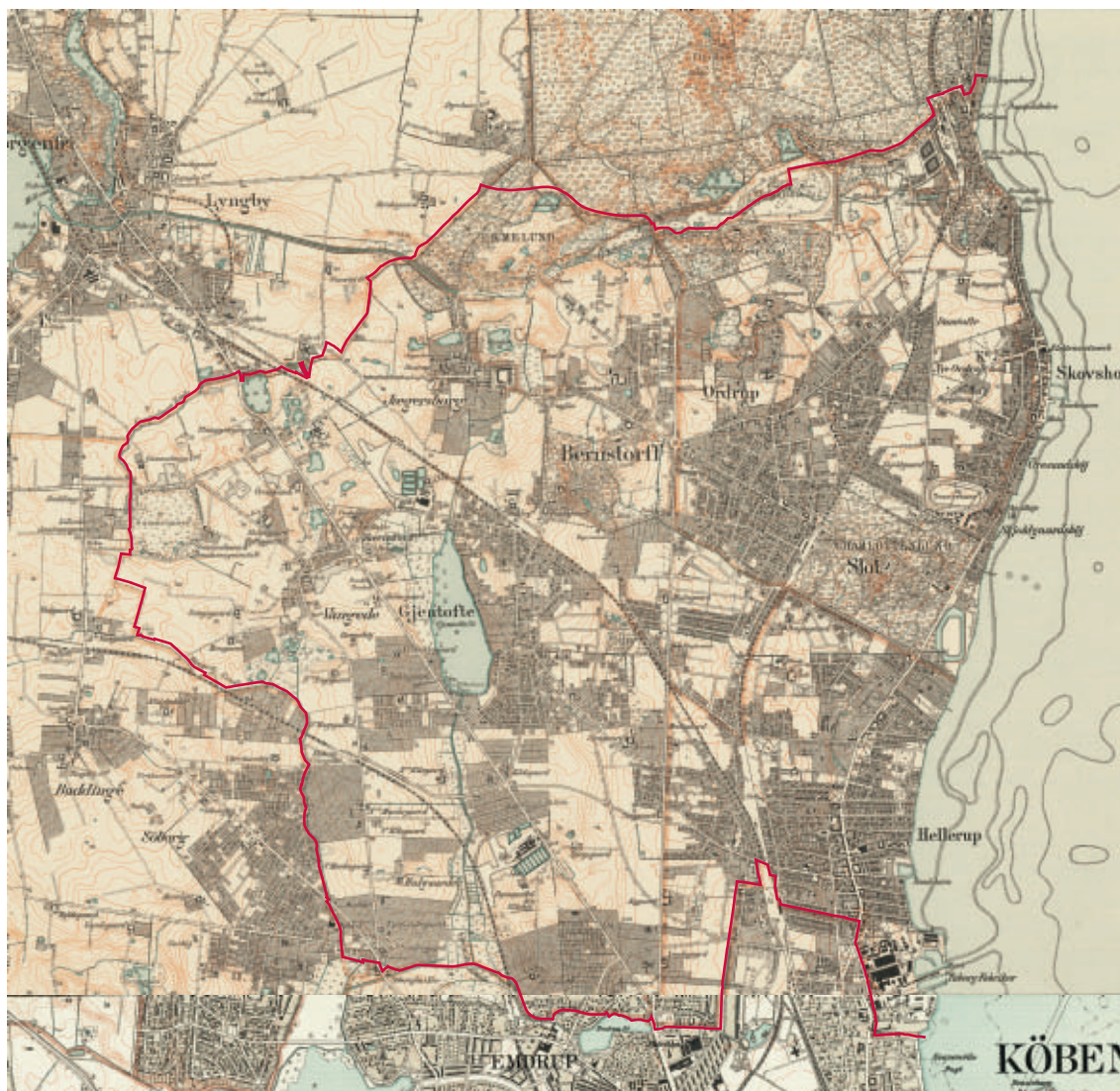
En tilbageskudt linje fulgte den nuværende Hvidørevej, der er anlagt i en tidligere forsvarskanal. Kanals tilstedeværelse forklarer den bemærkelsesværdige store højdeforskel, der er i terrænet ved rundkørslen i krydset mellem Hvidørevej, Ordrupvej og Christiansholmsvej. På dette sted var det nødvendigt at gennemskære en eksisterende bakke for at få forbindelse frem til Øresund.

Langs befæstningsanlægget anlagdes adskillige forter og batterier. Det store Garderhøj Fort var hovedhjørnestenen i forsvarets nordvesthjørne. Syd herfor lå bl.a. Vangede Batteri. Ved forsvarets højre flanke opførtes Christiansholms Batteri og Hvidøre Batteri. Sammen med Charlottenlund og Taarbæk Fort udgjorde de samtidig den nordligste del af søforsvaret.

Mange af disse anlæg er i dag udlagt som rekreative områder. Et enkelt anlæg fik en helt speciel anvendelse, idet arkitekt Mogens Lassen i 1930'erne opførte en række villaer på Christiansholms Batteri.

Det befæstede København under et tænkt angreb. På billedet ses Nordre Oversvømmelse fra Bellevue til Ermelunden og Søndre Oversvømmelse fra Ermelunden over Gentofte Sø til Utterslev Mose. Kongevejen fra København til Lyngby og Jægersborg Allé ses tydeligt midt i billedet. I det fjerne ses Amager før tillægget af Kalvebod Fælled. Efter tryk af Franz Sedivy, 1887. Byhistorisk Samling, Lyngby-Taarbæk Kommune.

Kort over Gentofte Kommune 1915. For den sydligste del dog i en rettet udgave fra 1961. På kortet ses tydeligt, at urbaniseringens tyngdepunkter i begyndelsen af 1900-årene lå omkring Charlottenlund og Hellerup.